

Buugga Yoo'eel iyo Kaniisadda La'oodikiya ee Todobaadka Toddobaad-Adfeentistka - Lambarka Labaad

Jeff Pippenger
2025-12-02

Lambarka Labaad

“Waa anigoo leh hammuun daacad ah ayaan rajaynayaa wakhtiga ay dhacdooyinkii maalintii Bentakostiga mar kale ku soo noqdaan, iyagoo leh awood ka sii weyn tii munaasabaddaas. Yooxanaa wuxuu leeyahay, ‘Waxaan arkay malaa’ig kale oo samada ka soo degaysa, iyadoo leh awood weyn; dhulkuna wuxuu ku iftiimay ammaanteed.’ Markaas, sidii xilligii Bentakostiga, dadku waxay maqli doonaan runta iyaga lala hadlayo, nin walbana afkiisa hooyo.”

“Ilaah wuxuu naf cusub ku neefin karaa naf kasta oo si daacad ah u doonaysa inay isaga u adeegto, wuxuuna bushimaha ku taaban karaa dhuxul nool oo meeshii allabariga laga soo qaaday, oo ka dhigi karaa kuwo ku hadla ammaantiisa si codkarnimo leh. Kumanyaal cod ayaa lagu shubi doonaa awood ay ku sheegaan runaha yaabka leh ee Erayga Ilaah. Carrabka turunturooda waa la furi doonaa, kuwa xishoodka lihiina waa la xoogayn doonaa si ay marag geesinnimo leh ugu furaan runta. Rabbigu ha caawiyo dadkiisa inay macbudka nafta ka nadiifiyaan wasakh kasta, oo ay ilaashadaan xidhiidh sidaas u dhow oo ay isaga la leeyihiin, si ay uga qaybqaataan roobka dambe marka la daadin doono.” Review and Herald, July 20, 1886.

Bentakoste, marka loo eego inay tahay iidda Rabbiga, lagama sooci karo Kormaridda, iidda kibista aan khamiirka lahayn, qurbaanka midhaha ugu horreeya, iyo iidda toddobaadyada. Bentakoste waa wakhti soconaya, in kastoo ay sidoo kale tahay hal daqiiqad oo cayiman. Sidaas daraaddeed ayaa loogu yeedhaa “xilliga Bentakostiga.” Xilligani wuxuu ku billowday dhimashadii, aaskii, iyo sarakiciddii Masiixa. Kor u qaadistiisii dabadeed Masiixu wuxuu bilaabay afartan maalmood oo waxbarid shakhsi ah, taas oo ay ku xigeen toban maalmood oo qolka sare lagu joogay, halkaas oo midnimo lagu gaaray. 9/11 wuxuu bilaabay wakhti dhammaanaya marka sharciga Axadda laga hirgeliyo Maraykanka. Sharcigaas Axadda ah waxaa maalinta Bentakoste u meteshaa sidii hal daqiiqad oo cayiman; daqiiqad uu ka horreeyey wakhti soconaya oo ka bilaabmay 9/11. Laga bilaabo 9/11 ilaa sharciga Axadda, “xilliga Bentakostiga” waa la soo celiyaa.

Butros wuxuu sharraxay in dhacdadii mucjisada ahayd ee “afaf dab ah” aanay ahayn waalli sakhraannimo, balse ay ahayd rumoobidda kitaabka Yoo'eel, maxaa yeelay muran ayaa laga keenay farriinta. “Afafku” waxay metelaan soo-jeedinta farriin, dabkuna wuxuu metelaa Ruuxa Quduuska ah. Farriinta Bentakostiga waxay meteshaa isu-geynnimada ilaahnimada (Ilaah waa dab wax guba) iyo dadnimada afka. Sida Butros u metelo boqol iyo afartan iyo afarta kun inta lagu jiro wakhtiga roobka dambe, sidaas oo kale Yuhuuddii hadal-ku-murka badnayd waxay metelaan dadkii axdiga hore oo la dhaafayo isla xilligaas marka roobka dambe da'ayo.

Oo dhammaantood waxaa ka buuxsamay Ruuxa Quduuska ah, oo waxay bilaabeen inay ku hadlaan afaf kale, siduu Ruuxu hadal ugu siiyey. Yeruusaalemna waxaa degganaa Yuhuud, niman cibaado badan, oo ka yimid quruun kasta oo samada hoosteeda ah. Markii arrintan la faafiyeyna, dadkii badnaa ayaa isu yimid, oo way wareereen, maxaa yeelay nin waluba wuxuu maqlay iyagoo ku hadlaya afkiisii. Dhammaantoodna way yaabeen oo la amakaageen, iyagoo isku leh, Bal eeg, kuwanu dhammaantood kuwa hadlaya miyaanay ahayn reer Galili? Sidee haddaba nin waluba inagu maqlaa afkeennii aynu ku dhalannay? Reer Faaris, iyo reer Maaday, iyo reer Ceelaam, iyo kuwa deggan Mesobotaamiya, iyo Yahuudiya, iyo Kabbadokiya, Bontos, iyo Aasiya, Firijiya, iyo Bamfuliya, Masar, iyo qaybaha Liibiya oo u dhow Qayrawaan, iyo martida Rooma, Yuhuud iyo kuwa diinta soo galayba, reer Kereetee iyo Carab, waxaannu maqlaynaa iyagoo afafkeenna ku hadlaya shuqullada yaabka badan ee Ilaah. Dhammaantoodna way yaabeen, oo shaki bay ku jireen, iyagoo isku leh, Waxanu maxay tahay? Kuwo kalena iyagoo ku majaajiloonaya waxay yidhaahdeen, Kuwanu khamri cusub bay ka buuxaan. Laakiin Butros, isagoo la taagan kow iyo tobankii, ayuu codkiisii kor u qaaday oo ku yidhi, Nimanka Yahuudiya iyo kulligiin kuwa Yeruusaalem degganow, tan ha laydiin ogeysiyo, oo hadalladaydana dhegaysta; waayo, kuwanu ma sakhraansana sidaad u malaynaysaan, maxaa yeelay, weli waa saacaddii saddexaad ee maalinta. Falimaha Rasuullada 2:4–15.

Butros wuxuu sharxayaa Bentakostiga isagoo ah rumoobidda kitaabka Yoo'eel. Wuxuu sidaas u samaynayaa si nebiyaysan marka dunida oo dhammu la matalayo, waayo tuducu wuxuu leeyahay dadkii dhegaysanayay waxay ka yimaadeen “qaran kasta oo samada hoosteeda ah.” 9/11 dunida waxaa lagu iftiimiyey ammaanta Masiixa, dabadeedna mar kale xeerka Axadda, boqolka iyo afar iyo afartan kun waxay si kaamil ah u muujin doonaan ammaanta Masiixa iyagoo kor loo qaadayo sidii calan loo sudhay dunida oo dhan hortooda. Wakhtiga Bentakostigu wuxuu ka billowday 9/11, wuxuuna ku dhammaanayaa xeerka Axadda.

“Midkeenna innaga midna weligiis heli doonin shaabadda Ilaah inta dabecadahayagu leeyihiin hal bar ama hal wasakh dushooda. Waxaa nala saaray in aynu saxno ceebaha ku jira dabecadahayaga, oo aynu macbudka nafta ka nadiifinno wasakh kasta. Markaas ayaa roobka dambe nagu soo degi doonaa sida roobkii hore ugu soo degay xertii maalintii Bentakostiga.

“Waxa aynu si aad ah ugu qancnaa waxa aynu gaadhay. Waxaynu isu aragnaa kuwo hodan ah oo maal ku kordhay, mana naqaan in aynu nahay ‘kuwo hoogan, oo murugaysan, oo sabool ah, oo indha la’, oo qaawan.’ Hadda waa wakhtigii la maqli lahaa waanada Markhaatiga Runta ah: ‘Waxaan kugula talinayaa inaad iga iibsato dahab dab lagu tijaabiyey, si aad u taajirto; iyo dhar cad, si laguugu huwiyo, oo ceebta qaawanaantaadu aanay u muuqan; oo indhahaaga ku subag ilaysi, si aad wax u aragto.’ ...”

“Waa imminka ay tahay inaan nafteenna iyo carruurteenna ka ilaalinno inay dunidu wasakheyso. Waa imminka ay tahay inaan dhaqno khamiisyada dabecaddeenna oo aan ku caddayno dhiigga Wanka. Waa imminka ay tahay inaan ka adkaanno kibirka, xamaasadda, iyo caajisnimada ruuxiga ah. Waa imminka ay tahay inaan toosno oo aan samayno dadaal go’aan leh si dabecaddeennu u yeelato isu-dheellitirnaan. ‘Maanta, haddaad codkiisa maqli doontaan, qalbiyadiinna ha adkaynina.’ Waxaynu ku jirnaa meel aad u tijaabo badan, innagoo sugayna oo dhawrayna muuqashada Rabbigeenna. Dunidu mugdi bay ku jirtaa. ‘Laakiinse idinku,

walaalayaalow,’ ayuu Bawlos leeyahay, ‘mugdiga kuma jirtaan, si maalintaasu idiinku timaaddo sida tuug.’ Had iyo goorba waa qasdiga Ilaah inuu iftiin ka soo bixiyo gudcurka, farxadna murugada ka soo saaro, oo uu nasasho daalka uga keeno nafta sugaysa ee hamuunta qabta.”

“Maxaad samaynaysaan, walaalayaalow, hawsha weyn ee diyaarinta? Kuwa dunida la midoobaya waxay qaadanaayan qaabka dunyadeed oo isu diyaarinaya calaamadda bahalka. Kuwa aan isku hallaynayn naftooda, ee is-hoosaysiinaya Ilaah hortiisa oo daahirinaya naftooda iyagoo runta addeecaya, kuwani waxay qaadanaayan qaabka samada oo isu diyaarinaya shaabadda Ilaah ee fooddooda. Markuu amarku soo baxo oo summaddu ku dhacdo, dabecaddoodu weligeedba daahir oo aan iin lahayn ayay ahaan doontaa.

“Haatan waa wakhtigii la isu diyaarin lahaa. Shaabadda Ilaah weligeed laguma dhejin doono foodda nin ama naag aan nadiif ahayn. Weligeed laguma dhejin doono foodda nin ama naag hami badan oo dunida jecel. Weligeed laguma dhejin doono foodda niman ama dumar leh carrabo been ah ama qalbiyo khiyaano badan. Kuwa shaabadda qaata oo dhammu waa inay Ilaah hortiisa ku ahaadaan kuwo aan iin lahayn—kuwa samada loo diyaariyey. Hore u socda, walaalahayga iyo walaalahayga dumarka ahow. Wakhtigan waxaan qodobbadan kaga qori karaa si kooban oo keliya, anigoo kaliya idiin jeedinaya dareenka baahida loo qabo diyaarinta. Qorniinka qudhiinna baadha, si aad u fahamtaan cabsida leh ee xurmada saacaddan taagan.” Testimonies, volume 5, 214, 216.

Halkan Walaashay White waxay Bentakostiga u aqoonsanaysaa waqti go’an, iyada oo la waafajinaysa sharciga Axadda ee Maraykanka, “marka amarku soo baxo.” Hase yeeshee, in kastoo ay sharciga Axadda iyo Bentakostiga u calaamadisay inay yihiin waqti go’an, farriinteeda ku baaqaysa diyaar-garowgu waxay tilmaamaysaa xilli ka horreeya sharciga Axadda, kaas oo loo matalay xilliga Bentakostiga. Sharciga Axaddu waa imtixaanka Sabtida maalinta toddobaad, waxaana muddada ka bilaabmaysa 9/11 ilaa sharciga Axadda lagu garan karaa inay tahay “maalinta diyaarinta Rabbiga” ee astaan ahaan loo sheegay. Diyaarintu waxay ka horraysaa imtixaanka.

“Roobkii dambe wuxuu ku soo degi doonaa” boqol iyo afartan iyo afarta kun sida “roobkii hore ugu soo degay xertii Maalintii Bentakostiga.” Xilligii loo metelay xilliga Bentakostiga wuxuu ku bilaabmay rusheyn markii Masiixu ka soo noqday kor u qaadistiisii.

Oo markuu waxan yidhi, ayuu ku neefsaday iyagii, oo wuxuu ku yidhi, Qaata Ruuxa Quduuska ah. Yooxanaa 20:22.

Neeftiisu wuxuu gudbiyaa Ruuxa Quduuska ah, neeftuna waa waxa soo saara dhawaaqa ereyada. Ciise waa Erayga, neeftiisuna waxay gudbisaa Ruuxa Quduuska ah iyada oo loo marayo gudbinta Eraygiisa. Neeftu waa waxa jidhkii Aadan nolosha ku siisay, neeftuna waa waxa ciidankii Yexesqeel ee lafihii engegnaa ee kuwii dhintay oo la soo sara kiciyey nolosha ku soo celisa.

“Falalkii Masiix ee uu ku neefsaday xertiisii Ruuxa Quduuska ah, oo uu nabaddiisii ugu gudbiyey iyaga, waxay la mid ahayd dhawr dhibcood oo ka horreeya roobka badan ee la bixin lahaa maalinta Bentakostiga.” Spirit of Prophecy, volume 3, 243.

Bilowgii xilliga Bentakostiga, “neefta” Masiixu waxay xertii siisay Ruuxa Quduuska ah, hase yeeshee qaar baa shakiyey.

Laakiin Toomas, oo ka mid ahaa laba-iyo-tobankii, oo la odhan jiray Didymus, lama joogin iyaga markii Ciise yimid. Sidaa darteed xertii kale waxay ku yidhaahdeen, Rabbiga waannu aragnay. Laakiin isagu wuxuu ku yidhi iyagii, Haddaanan gacmihiisa ku arkin raadkii musmaarrada, oo aan fartayda gelin raadkii musmaarrada, oo aan gacantayda ku mudin dhiniciisa, innaba rumaysan maayo. Yooxanaa 2:24, 25.

Xilligii Bentakostigu waxay billowday xilli “imtixaan” ah, iyadoo ka bilaabatay neeftii Masiixa iyo murankii shakiga ee Toomaas. Murankii Toomaas ee bilowga wuxuu astaan u yahay muranka Yuhuudda ee dhammaadka xilliga Bentakostiga. Masiixu wuxuu eraygiisa iyo Ruuxa Quduuska ah siiyey xertii bilowga, xertiina waxay erayga iyo Ruuxa Quduuska ah siiyeen dunida dhammaadka xilliga Bentakostiga.

Shaqadii Masiixu qabtay markuu ku neefsaday xertii waxay ahayd markhaati labaad oo ku saabsan isla shaqadii uu hadda ka hor kula qabtay xertii jidka Emmaus ku sii socotay.

Oo waxaa dhacay in intay wada hadleen oo ka doodeen, Ciise qudhiisu u soo dhowaaday oo la socday iyagii. Laakiin indhahooda waa la qabtay si aanay u garan isaga. ...

Markaasuu ku yidhi, Kuwiinnan yahow, iyo kuwa qalbigoodu ka gaabiyo inay rumaystaan wax kasta oo nebiyadu ku hadleen; Masiixu sow ma ahayn inuu waxyaalahan ku silco oo uu ammaantiisa galo? Oo isagoo ka bilaabaya Muuse iyo nebiyada oo dhan, wuxuu uga fasiray Qorniinka oo dhan waxyaalaha isaga qudhiisa ku saabsan. Oo waxay u soo dhowaadeen tuuladii ay ku socdeen; isaguna wuxuu iska dhigay sidii inuu sii socon lahaa. Laakiin way ku adkeysteen, iyagoo leh, Nala joog, waayo waa fiidkii, maalintiina aad bay u dhammaatay. Markaasuu u galay inuu la joogo. Oo waxaa dhacday, intuu cuntada ula fadhiyey, inuu kibis qaatay, oo barakeeyey, oo jebiyey, oo siiyey iyagii. Markaasaa indhahoodii furmeen, wayna garteen isaga; isaguse araggoodii ayuu ka libdhay. Oo waxay isu yidhaahdeen, Qalbigeenno sow naguma holcayn intuu jidka nagula hadlayey, oo uu Qorniinka inooga furayey? Luukos 24:15, 16, 25–32.

Sida Ciise “u fadhiistay oo wax ula cunay” Emma'us, dabadeedna wuxuu la cunay xertii. Labada xaaladoodba cunid ayaa la muujiyey. Wadajir ahaan waxay tilmaamayaan in bilowga xilligii Bentakostiga lagu asteeyey neefsigu Ruuxa Quduuska ah iyo weliba cunid. Dhacdooyinka furitaanku waxay dhaliyaan muran u dhexeeya koox rumaysan iyo koox shaki qabta. Cunid, gudbinta Ruuxa Quduuska ah, iyo furitaanka Qorniinnadu waxay ka kooban yihiin in Masiixu waxbariddiisa ku bilaabay “Muuse iyo nebiyadii oo dhan.” Waxbaridda Masiixa waxaa lagu gudbiyey isaga oo qaatay xariiqda nebinnimada ee Muuse oo la waafajiyey xariiqyada nebiyada oo dhan, in yar halkan iyo in yar halkaas.

11/9 neeftii afarta dabaylood ee Ezekiel waxay ku dhacday lafihii engegnaa ee dhintay ee cutubka soddon iyo toddobaad. Wakhtigaas, sida uu u calaamadaynayo malaa’igtii soo degtay 11-ka Agoosto, 1840 oo awood siisay farriintii malaa’igta kowaad, malaa’igta Muujintii siddeed iyo tobnaad ayaa soo degtay iyadoo wadata farriin ay tahay in la cuno, sida xertiina u cuneen bilowgii

xilligii Bentakostiga. Diidmadii Toomas ee rumaysadku waxay muujinaysaa in marka farriinta la soo bandhigo gariir la calaamadeeyo.

Marka laga hadlayo dhiciddii Daarihii Mataanaha ahaa ee 9/11, waxaa naloo sheegay in Rabbigu u kacay inuu “si daran quruumaha u gilgilo.” Waa muhiim in la xusuusto in “gilgilid” ka dhex dhacda dadka Ilaah lagu fuliyo kuwa la diriraya farriin run ah. Waxaa jira “gilgiliddo” dibadeed, laakiin gilgilidda gudaha ee kaniisadda dhexdeeda waxay ka dhacdaa jawiga farriin la soo bandhigayo.

Waxaan weyddiistay macnaha gariirkii aan arkay, waxaana la i tusay in uu ka iman doono markhaatifurka toosan ee ay soo saartay taladii Markhaatiga Runta ah ee loo diray reer La’odikiya. Tani waxay saamayn ku yeelan doontaa qalbiga kii aqbala, waxayna ku hoggaamin doontaa inuu kor u qaado halbeegga oo uu soo daayo runta toosan. Qaarna ma qaadi doonaan markhaatifurkan toosan. Way ka kacayaan isaga, taasuna waa waxa keeni doona gariir dhex mara dadka Ilaah.

“Waxaan arkay in maragga Markhaatiga Runta ah aan xitaa badhkiis la dhegaysan. Maraggaas culus ee qaddarka kaniisaddu ku xiran yahay si fudud baa loo qaddariyey, haddii aan gebi ahaanba la iska indhatirin. Maraggani waa inuu keenaa toobad qoto dheer; kulli kuwa si dhab ah u aqbala waxay addeeci doonaan oo way daahiri doonaan.” Early Writings, 271.

“Gariirka” gudaha ah waxaa sababa kuwa ka soo horjeeda soo bandhigista farriinta La’odikiya. Walaasha White waxay farriintii Jones iyo Waggoner ee 1888 ku aqoonsataa inay tahay farriinta La’odikiya.

“Farriintii nala siiyey oo uu keenay A. T. Jones iyo E. J. Waggoner waa farriinta Ilaah u diray kiniisadda La’odikiya; hoogna ha ku dhaco qof kasta oo sheegta inuu runta rumaysan yahay, haddana aan kuwa kale uga tarjumayn fallaadhaha Ilaah bixiyey.” The 1888 Materials, 1053.

Diidmada farriinta La’odikiya waxay dhalisaa ruxid, Sister White-na waxay farriintii 1888 la waafajisaa soo-degidda malaa’igta Muujintii siddeed iyo tobnaad.

“Diidmada in la iska daayo fikradihii hore loo qaatay, iyo in runtaan la aqbalo, ayaa saldhig u ahayd qayb weyn oo ka mid ah mucaaradaddii ka muuqatay Minneapolis ee ka gees ahayd farriintii Rabbiga ee loo soo maray Walaalaha Waggoner iyo Jones. Isagoo kicinaya mucaaradaddaas, Shayddaanku wuxuu ku guulaystay inuu dadkeenna ka fogeeyo, ilaa xad weyn, xoogga gaarka ah ee Ruuxa Quduuska ah oo Ilaah damacsanaa inuu iyaga siiyo. Cadowgu wuxuu ka hor istaagay inay helaan waxtarkaas iyo awooddaas ay lahayd inay iyaga u noqoto markay runta dunida gaadhsiin lahaayeen, sidii rasuulladu ugu dhawaaqeen dabadeed maalintii Bentekoste. Iftiinkii la doonayo inuu dhulka oo dhan ammaantiisa ku iftiimiyo waa la diiday, oo ficilka walaalaha qudhooda aawadiis ayaa ilaa xad weyn dunida looga reebay.” Selected Messages, buugga 1, 235.

Shakigii Toomaas bilowgii xilliga Bentakostiga, oo astaan u ahaa fallaagadii ka gees ahayd farriintii timid maalintii Bentakostiga, waxay astaan u ahayd gilgilashadii dhacday markii hoggaankii Adventism-ka Maalinta Toddobaad ay istaageen oo ka horyimaadeen farriintii kaniisadda La’odikiya sida ay Jones iyo Waggoner u soo bandhigeen sannadkii 1888. Sannadkii

1888 malaa'igtii xoogga badnayd ee Muujintii siddeed iyo tobnaad waxay soo degtay si ay dhulka ugu iftiimiso ammaantiisa, hase ahaatee, qayb weyn waxaa ugu wacnaa diidmada hoggaamiyeyaashaas ee ah inay dhinac iska dhigaan fikrado hore loo sii haystay, sidaas darteedna waxaa dib loo celiyey fallaagadii Qorax, Daataan, iyo Abiiraam. Toomaas, Yuhuuddii Bentakostiga joogtay, fallaagadii Qorax ee wakhtigii Muuse, iyo fallaagadii 1888 dhammaantood waxay astaan u yihiin 9/11 markii, sida ku qoran Yoo'eel—buun la afuufayey. Buunkaas, sida ku qoran Ishacyaah, waxaa loo afuufay in lagu muujiyo dembiyada dadka Ilaah, sidaas darteedna wuxuu astaan u yahay 1888 iyo farriinta La'odikiya. Waardiyihii Yeremyaah, oo buunka afuufa si loogu soo noqdo “waddooyinkii hore,” wuxuu la jaanqaadayaa Ishacyaah oo codkiisa kor ugu qaadaya sida buun. Waardiyayaasha Yeremyaah waa waardiyayaashii Xabaquuq oo weyddiinaya su'aasha ah maxay noqon doontaa mowqifkiisu doodda ama muranka taariikhdiisa?

Waxaan istaagi doonaa waardiyahayga, oo waxaan is dul taagi doonaa munaaradda, oo waan sugi doonaa inaan arko waxa uu igula hadli doono, iyo waxa aan ku jawaabi doono marka la i canaanto. Xabaquuq 2:1.

Ereyga “la canaantay” waxay ka dhigan tahay “la canaantay ama lala dooday,” waxayna tilmaamaysaa su'aal, waayo aayadda xigtu waxay bixinaysaa jawaab.

Markaasaa Rabbigu ii jawaabay, oo yidhi, Qor muujintan, oo si cad ugu qor looxyo, si kii akhriyaa uu u ordo. Xabaquuq 2:2.

“Doodda” ama gariirka ka billowday iyadoo la fulinayo taariikhda Millerite waxay ahayd farriintii William Miller iyo qawaaniintiisii fasiraadda waxsii sheegyada oo ka soo horjeeday culimada fiqiga ee Protestantism-ka. Doodda taariikhda Millerite waxay ku bilaabatay xaqiijintii farriinta Millerite 11-ka Agoosto, 1840, markii aan “qof ka sii weynayn Ciise Masiix” uu soo degay isagoo wata kitaab yar oo Yooxanaa la doonayay inuu qaato oo cuno. Dooddii waardiyayaasha Xabaquuq, shakiyadii Toomaas, fallaagadii 1888, fallaagadii Qorax, dooddii sakhraanimada ee Bentakostiga—dhammaantood waxay marag ka yihiin dood bilaabatay 9/11. Muran-ka la isku hayo wuxuu ku saabsan yahay farriinta roobka dambe, taas oo billowday inay si khafiif ah u da'do 9/11.

Jawaabta ku jirta Xabaquuq ee horseeday in Milleriyiintu soo saaraan shaxdii 1843 waxay la xidhiidhaa horumarka laba nooc oo caabudayaal ah oo ay mataleen Qorax iyo kuwii la socday marka loo eego Muuse; Toomas iyo xertii kale; doodii Yuhuudda ee sakhraanimada ee Bentakostiga; hoggaanka Adventism-ka sannadkii 1888; Protestanka marka loo eego Milleriyiinta sannadkii 1844; iyo bikradihii nacasyada ahaa iyo kuwii xigmadda lahaa ee Oktoobar 22, 1844.

9/11 Masiixu wuxuu xertiisii ku neefsaday Ruuxa Quduuska ah sidii dhawr dhibcood ka hor daadinta buuxda ee ku iman doonta sharciga Axadda. Markaas ayuu garashadoodii u furay farriinta nebiyadeed, isagoo ka bilaabaya “sadarrad dul saaran sadar” Muuse, kuna hoggaaminaya xertaas dib ugu noqoshada jidadkii hore ee Yeremyaah, halkaas oo lagu subkay inay afuufa buunka digniinta. Neeftii Masiixa ee 9/11 waxay ka timid afartii dabaylood ee Yexesqeel iyo Yooxanaa, waxayna ahayd farriinta La'odikiya, taas oo ah “markhaatifurka toosan” ee keena gariir marka laga hor yimaado. 1888 wuxuu astaan u yahay fallaagadii Qorax, Daataan, iyo Abiiraam, waayo ma

ahayn farriinta oo keliya tan la diidayay, balse sidoo kale waardiyayaashii la doortay ee buunka siinayay cod qeexan.

Walaashii Wayt waxay qortay in “gariirkii aan arkay” “uu ka dhalan doono markhaatiga toosan ee uu soo saaray talada Markhaatiga Runta ah ee loo jeediyey La’odikiyaanka.” Farriintii 1888 waxay ahayd markhaatigaas toosan, waxaana 1888 iyo 9/11 labaduba calaamadeeyaan soo degista malaa’igta Muujintii siddeed iyo tobnaad.

“Markhaati toosan waa in loo qaadaa kaniisadahenna iyo hay’adahayaga, si loo kiciyo kuwa hurda.”

“Marka ereyga Rabbiga la rumaysto oo la adeeco, horumar joogto ah ayaa la samayn doonaa. Haddaba aynu hadda aragno baahideenna weyn. Rabbigu nama adeegsan karo ilaa uu nolol ku afuufo lafaha engagan. Waxaan maqlay erayadan la yidhi: ‘Iyadoo aanu jirin dhaqdhaqaaqa qoto dheer ee Ruuxa Ilaah ee qalbiga ku dul yimaada, iyadoo aanu jirin saamayntiisa nolol-bixisa, runta waxay noqotaa xaraf dhintay.’” Review and Herald, November 18, 1902.

9/11 fariintii La’odikiya waxay gaadhay dhammaystirkeedii qumman, iyadoo yeedhintii ugu dambaysay ee loo dirayey dadkii hore ee axdiga Ilaah ay bilaabatay in la dhawaaqo. Markaas ayay Walaasha White tilmaamaysaa, “Markhaati toosan waa in loo qaadaa kaniisadahayaga iyo hay’adahayaga, si loo kiciyo kuwa hurda.” Fariintii La’odikiya waxay bilaabatay markii malaa’igtii Muujintii siddeed iyo tobnaad ay soo degtay 9/11, taas oo micnaheedu yahay in 9/11 fariinta loo dirayo Adventistayaasha Toddobaadka ee La’odikiya ay ahayd welina tahay inay “toosaan.” Yoo’eel wuxuu ku amray kuwii sakhraansanaa inay toosaan aayadda shanaad ee cutubka koowaad. 9/11 waxay calaamad u tahay imaatinka muddadii ugu dambaysay ee intixaanka Adventism-ka, waxayna matalaysaa amarkii Yoo’eel ee ahaa in la tooso. Bilowga xilliga Bentekoste wuxuu ka bilaabmaa baraarugga dadka Ilaah 9/11, wuxuuna ku dhammaadaa dhammaystirka masaalka tobanka gabdhood oo bikradaha ah wax yar ka hor sharciga Axadda.

Baraarugii 9/11 waa baaq loo dirayo jiilka ugu dambeeya ee dad axdi leh oo ku jira riddownimo. Baraarugga dhacaya wax yar ka hor sharciga Axadda wuxuu albaabka ku xiraa dadkii axdiga hore. Bilowga iyo dhammaadku waa isku mid, oo bishii Luulyo 2023 labada markhaati ee Muujintii kow iyo tobnaad waxaa lagu baraarujiyey caasinimada ku saabsan saadaashii Luulyo 18, 2020. Baraarugga dhexe waxaa matala caasinimo, taas oo 9/11 u aqoonsanaysa xarafka koowaad ee alifbeetada Cibraaniga, Luulyo 18, 2020 xarafka saddex iyo tobnaad, sharciga Axaddana xarafka laba iyo labaatanaad oo ah kii ugu dambeeyey ee alifbeetada Cibraaniga. Xarafka laba iyo labaatanaad wuxuu matalaa isu-tagga ilaahnimada iyo dadnimada, kaas oo la dhammaystiro kii ugu dambeeya ee saddexdaas baraarug.

Rabbigu wuxuu “nafta ku afuufaa lafihii engegnaa” 9/11, sida uu Ruuxa Quduuska ah ugu afuufay xertii bilowgii xilligii Bentakostiga. Xertii ka dambaysay kor-u-kicitaankiisii waxay matalaan kuwii helay Ruuxa Quduuska ah, oo dabadeed fahamkoodii Erayga nebinnimada lagu furay habraaca “xarriiq korkeed xarriiq.” Helidda Ruuxa Quduuska ah waxay dhacday iyagoo cunto cunaya, waayo cunidda ruuxiyani waxay u baahan tahay inaad cunto jidhka oo aad cabto dhiigga Ciise, kaas oo ah Erayga.

Kuwii fallaagowga ahaa ee ku biiray Korah, Daataan iyo Abiiraam waxay metelaan (sida hoggaankii Adventism-ka ee 1888) dabaqadda keenta ruxanka iyagoo ka hor imanaya farriinta buunka ee aqoonsanaysa dembiyada dadka Ilaah, isla markaana sidoo kale ku baaqaya in dib loogu noqdo jidadkii hore, kuwaas oo ah runnada aasaasiga ah ee uu matalo “toddobada goor” ee Laawiyiintii labataan iyo lix. Buunku wuxuu ugu yeedhayaa labadaba soo nooleyn iyo dib-u-habayn. Midda ugu horraysa ee dahabyadii nebiyadeed ee Miller, isla markaana ah tii ugu horraysay ee Adventism-ku diido, waxay meteshaa bilowga iyo dhammaadka dhaqdhaqaaqii Millerite-ka. Bilowga iyo dhammaadka farriintii malaa’igta kowaad sida ay ku dhawaaqeen Millerite-yadu waxaa lagu calaamadeeyey “toddobada goor” ee Muuse. Bilowgii waa la aqbalay, dhammaadkiina waa la diiday. Diidmadaas aawadeed, Yexesqeel wuxuu Adventism-ka u soo bandhigayaa sidii dooxadii lafaha qalalan ee dhintay. Wakhtiga laga bilaabo 1863 ilaa xeerka Axadda ee Maraykanka waa dooxada muujintii, sida ku xusan Ishacyaah labataan iyo laba, hase ahaatee waa dooxo lafaha qalalan ee dhintay sida ku xusan Yexesqeel. Labadaas dooxo ee nebiyadeedba waxay la jaanqaadaan dooxada Yehooshaafaad ee Yoo’eel, taas oo Yoo’eel sidoo kale ku aqoonsanayo dooxada go’aanka.

Marka fikradahan la dejiyey, waxaa la isweydiin karaa sidee bay ku dhacday in 9/11 kitaabka Yoo'eel uu noqdo farriintii Butros ku aqoonsaday Bentakost? Waxaan isku dayi doonnaa inaan fikradahan ku caddayno maqaalada soo socda.

“(Waxaa la qoray Noofambar 5, 1892, laga soo qoray Adelaide, Koonfurta Australia, loona diray ‘Adeer iyo Eedo la jecel yahay, Frank iyo Hattie [Belden].)’”

“Markii Ruuxa Quduuska ahi ku iftiimiyo, waxaad arki doontaa xumaantaas oo dhan ee Minneapolis ka dhacday sida ay tahay, sida Ilaah u arko. Haddii aanan mar dambe kugu arag dunidan, hubso inaan kuu cafiyey murugada iyo dhibaataada iyo culayska nafta ee aad sabab la’aan iigu keentay. Laakiin naftaada aawadeed, iyo isaga aawadiis kii kuu dhintay, waxaan doonayaa inaad aragto oo qirato khaladaadkaaga. Waxaad la midoowday kuwii ka gees yimid Ruuxa Ilaah. Waxaad haysatay caddaynta oo dhan oo aad u baahnayd in Rabbigu ku shaqaynayey Walaalaha Jones iyo Waggoner; laakiinse iftiinkii ma aadan aqbalin; oo dabadeed, kaddib dareennadii aad quudisay iyo erayadii laga sheegay runta, diyaar uma aadan ahayn inaad qirato inaad qalad samaysay, in nimankani ay lahaayeen farriin xagga Ilaah ka timid, oo aad yaraysatay labadaba farriinta iyo farriinwadayaasha.”

“Weligeey dadkayaga dhexdooda kuma aanan arag isku-kalsooni sidan u adag iyo diidmo aan loo hayn in iftiin la aqbaloo oo la qirto sida tii ka muuqatay Minneapolis. Waxaa lay tusay in aan midna ka mid ah kooxdii ruuxii kulankaas ka muuqday qalbiga ku haysay mar dambe heli doonin iftiin cad oo ay ku gartaan qaayaha runta qaaliga ah ee samada looga soo diray, ilaa ay kibirkooda is-hoosaysiiyaan oo qirtaan in aan Ruuxa Ilaah iyaga kicinayn, laakiinse maskaxdooda iyo qalbiyadoodu ay ka buuxeen eex. Rabbigu wuxuu doonayay inuu u soo dhowaado, inuu barakeeyo oo ka bogsiiyo dib-u-dhacoodii, laakiin ma ay dhegaysan. Waxaa kicinayay isla ruuxii ku dhiirrigeliyay Qorax, Daataan, iyo Abiiraam. Nimankaas reer binu Israa’iil waxay go’aansadeen inay ka hor yimaadaan caddayn kasta oo muujin lahayd inay qaldanaayeen, waxayna ku sii socdeen oo ku sii socdeen jidkoodii nacaybka iyo kala-fogaanshaha ilaa qaar badan laga leexiyay si ay ula midoobaan iyaga.”

“Kuwaas yaa ahaayeen? Ma ay ahayn kuwa tabarta daran, kuwa aan aqoonta lahayn, ama kuwa aan iftiimin. Caasinnimadaas waxaa ku jiray laba boqol iyo konton amiirro caan ku ahaa shirka, rag magac leh. Maxay ahayd markhaatifurkoodu? ‘shirka oo dhammu waa quduus, mid kasta oo iyaga ka mid ahna waa quduus, Rabbiguna wuu ku dhex jiraa iyaga; haddaba maxaad isu sarraysiinaysaan shirka Rabbiga korkeeda?’ [Numbers 16:3]. Markii Qorax iyo saaxiibbadiis ay ku halligmeen xukunka Ilaah hoostiisa, dadkii ay khiyaaneeyeen ma ay arkin gacanta Rabbiga ee mucjisadan ku jirta. Subaxdii xigtay shirkii oo dhammu waxay Muuse iyo Haaruun ku eedeeyeen, ‘Idinku waxaad disheen dadka Rabbiga’ [verse 41], oo belaayadiina waxay ku dhacday shirka, in ka badan afar iyo toban kunina way halligmeen.”

“Markii aan damcay inaan ka tago Minneapolis, malaa’igtii Rabbigu way i ag istaagtay oo waxay tidhi: ‘Sidaas ma aha; Ilaah wuxuu kuu hayaa shaqo aad meeshan ku qabato. Dadku waxay ku socdaan isla fallaagadii Qoorax, Daataan, iyo Abiiraam. Waxaan ku geliyey meeshiinna qumman, taas oo kuwa aan iftiinka ku jirin aysan aqoonsan doonin; markhaatifurkaagana dheg uma dhigi doonaan; laakiin anigu waan kula jiri doonaa; nimcadayda iyo xooggayguna way ku tiirin doonaan. Adiga ma aha kan ay quudhsanayaan, laakiinse waa rasuullada iyo farriinta aan dadkayga u diro. Waxay quudhsadeen ereyga Rabbiga. Shayddaanku indhahooda wuu ka indho tiray, xukunkoodana wuu qalloociyey; oo haddii naf waluba aysan ka tobadkeenin dembigan ay leeyihiin, madax-bannaanidan aan quduuska ahayn ee caayda ku ah Ruuxa Ilaah, gudcur bay ku socon doonaan. Waxaan laambaddaa ka qaadi doonaa meesheeda haddaanay tobadkeenin oo aanay soo noqon, si aan u bogsiiyo. Araggoodii ruuxiga ahaa way madoobeeyeen. Ma ay doonaynin in Ilaah muujiyo Ruuxiisa iyo xooggiisa; waayo, waxay leeyihiin ruux jeesjees iyo karaahiyo u qaba ereyga. Fudayd, wax aan qiimo lahayn, majaajillo, iyo kaftan ayaa maalin walba lagu dhaqmaa. Qalbiyadooda uma ay jeedin inay i doondoonaan. Waxay ku socdaan dhuxusha ay iyagu shideen, oo haddaanay tobadkeeninna murugo bay ku jiiifsan doonaan. Rabbigu wuxuu leeyahay sidaas: Ku sug meeshiinna waajibka; waayo, anigu waan kula jiraa, kumana tegi doono, kumana dayrin doono.’ Erayadan xagga Ilaah ka yimid kuma aanan dhiirran inaan iska indho tiro.”

“Iftiin ayaa ka ifaysay Battle Creek iyadoo ku imanaysa fallaaro cadcad oo dhalaalaya; laakiin kuwee baa ka mid ahaa kuwii qaybta ka qaatay shirka Minneapolis oo u yimid iftiinka oo helay khasnadaha hodanka ah ee runta oo Rabbigu samada uga soo diray? Kuwee baa tallaabo tallaabo ula socday Hoggaamiyaha, Ciise Masiix? Kuwee baa qirasho buuxda ka sameeyey qiirhoodii khaldanayd, indho-la’aantoodii, masayrkoodii iyo tuhunnadoodii sharka ahaa, iyo ka-hor-imaadkoodii runta? Midna ma jiro; oo sababta oo ah dayacaaddoodii dheerayd ee ay ku dayaceen inay aqoonsadaan iftiinka, iftiinkii wuu ka tegey isaga oo meel fog kaga reebay; mana ay korin nimcada iyo aqoonta Masiixa Ciise oo ah Rabbigeenna. Waxay ku guuldarraysteen inay helaan nimcadii loo baahnaa oo ay heli kareen, taas oo iyaga ka dhigi lahayd rag xoog leh xagga waayo-aragnimada diineed.”

Mowqifkii laga qaatay Minneapolis wuxuu u muuqday caqabad aan laga gudbi karin, taas oo heer weyn ku xirtay iyaga kuwa shakiya, kuwa wax weyddiia, iyo kuwa diida runta iyo xoogga Ilaah. Marka dhibaato kale timaaddo, kuwii sidaas u dheer uga hor yimid caddayn dusha caddayn loo ururiyey ayaa mar kale lagu tijaabin doonaa qodobbadii ay si cad ugu

fashilmeen, wayna ku adkaan doontaa inay aqbalaan waxa xagga Ilaah ka yimid oo ay diidaan waxa ka yimaadda awoodaha gudcurka. Sidaa darteed jidka keliya ee ammaan u ah iyaga waa inay ku socdaan is-hoosaysiin, oo ay cagahooda u hagaajiyaan waddooyin toosan, si aanu curyaanku jidka uga leexan. Farqi weyn bay samaysaa cidda aynu la soconno, haddii ay yihiin niman la socda Ilaah oo rumaysan oo isku halleeya, ama niman raaca wixii ay u haystaan xigmaddooda, kuna socda dhimbiilaha ay iyagu shideen.

“Waqtiga iyo daryeelka iyo hawsha loo baahday in lagaga hortago saamaynta kuwa ka soo shaqeeyey ka gees ahaan runta waxay ahaayeen khasaaro aad u weyn; waayo, sannado ayaannu ka sii horrayn lahayn aqoonta ruuxiga ah; oo nafaf badan oo aad u badan ayaa lagu dari lahaa kiniisadda haddii kuwii ay ahayd inay iftiinka ku socdaan ay sii wadi lahaayeen inay Rabbiga gartaan, si ay u ogaadaan in soo bixiddiisu u diyaarsan tahay sida aroorta. Laakiin marka hawl intaas le’eg ay khasab noqoto in lagu bixiyo isla kiniisadda gudaheeda si loo baabi’iyo saamaynta shaqaalayaal u istaagay sida gidaar dhagax adag ah oo ka gees ah runta Ilaah u soo diro dadkiisa, dunidu waxay ku hadhaa gudcur isbarbar yaal.”

“Ilaah wuxuu ula jeeday in waardiyayaashu kacaan oo ay codad mideysan ku diraan farriin go’aan leh, iyagoo buunka siinaya dhawaaq sugan, si ay dadku kulligood ugu soo boodsadaan halkooda waajibka oo ay qaybtooda uga gutaan shaqada weyn. Markaas iftiinka xooggan ee cad ee malaa’igta kale oo samada ka soo degta iyadoo leh awood weyn, ayaa dhulka ka buuxin lahaa ammaanteeda. Sannado badan ayaannu ka dib dhacnay; kuwa indha-la’aanta ku taagnaa oo hor istaagay horusocodka isla farriintii Ilaah ula jeeday inay ka baxdo shirka Minneapolis sida laambad gubanaysa, waxay u baahan yihiin inay qalbiyadooda Ilaah hortiisa ku hoosaysiiyaan oo ay arkaan oo fahmaan sida shaqadii loo hor istaagay indho-la’aantooda maskaxda iyo qallafsanaanta qalbigooda.”

“Saacado badan ayaa lagu lumiyey muran iyo is-qabqabsi ku saabsan waxyaalo yaryar; fursado dahabi ahna waa la dayacay, halka malaa’igaha jannadu ay murugoonayeen, iyagoo ka samri waayey dib-u-dhaca. Ruuxa Quduuska ah—waxaa aad u yarayd qaddarinta loo hayey qiimihiiisa ama baahida ay naf walba u qabto inay hesho. Kuwa hela hibadaas jannada ah waxay bixi doonaan iyagoo ku labisan hubka xaqnimada si ay dagaal ugu galaan Ilaah aawadiis. Waxay xurmayn doonaan hoggaaminta Rabbiga, waxayna ka buuxsami doonaan mahadnaq ay ugu hayaan naxariistiisa. Laakiin meelo aad iyo aad u badan, iyo marar aad iyo aad u badan, si run ah ayaa loo odhan karayey sidii waagii Masiixa looga yidhi kuwii sheeganayay inay yihiin dadka Ilaah, in aan shuqullo badan oo xoog leh la samayn karin rumaysadla’aantooda aawadeed. Qaar badan oo ku xidhnaa silsiladaha gudcurka ayaa la ixtiraamay maxaa yeelay Ilaah baa adeegsaday, rumaysadla’aantooduna waxay kicisay shaki iyo cuqdad ka dhan ah farriinta runta ah ee malaa’igaha jannadu ay ku dadaalayaan inay ku gudbiyaan iyagoo adeegsanaya wakiillo bini’aadan ah—xaq ka dhigista rumaysadka, xaqnimada Masiixa.” The 1888 Materials, 1066–1070.